

Хилм – бўлар-бўлмасга аччиғланмаслик, арслон юракли бўлиш, юмшоқ табиатли бўлишдир. У инсон табиёидан хусумат, адоват, ғазаб каби иллатларни йўқ қилади [5:51]. Ҳалим – мулойимлик, инсон умрига зийнат беради, мулойимликдан мақсад эса юмшоқлик ва тоза қалблиқдир:

Кўнғил бузгон жоҳилларни суймас Субҳон,

Ҳалим бўлиб, дийдор кўрунг, дўстларим-о. [4:111]

Шунингдек, Яссавий ҳикматларида илм ва олим мавзусида ҳам иккиюзламачилиқ қораланади:

Амал қилмас олим илмин босиб юргай,

Ўлуб борса, тор лаҳадда жони куйгай,

Адабиётлар

1. Алишер Навоий. Тўла асарлар тўплами. Ўн жилдлик. 10-жилд. -Т.: «Ғафур Ғулом», 2011.
2. Абдурауф Фитрат. Танланган асарлар. -Т.: «Маънавият», 2000.
3. Иброҳим Ҳаққулов. Аҳмад Яссавий. -Т.: «Ғафур Ғулом», 2011.
4. Аҳмад Яссавий. Ҳикматлар қуллиёти. -Т.: «Ўзбекистон», 2011.
5. Абдулла Авлоний. Танланган асарлар. 2 жилдлик, 2-жилд. -Т.: «Маънавият», 2006.
6. Ўзбек мумтоз адабиёти намуналари. -Т.: «ФАН», 2003.

РЕЗЮМЕ. Мақолада Аҳмад Яссавий ҳикматларида мажоз ва ҳақиқат, шакл ва мавзу бирлиги, поэтик воситаларнинг ишлатилиши ҳақида фикр юритилади.

РЕЗЮМЕ. В статье рассматриваются метафора и истина, единство формы и темы, использование поэтических средств в мудрости Ахмада Яссави.

SUMMARY. The article discusses the metaphor and truth, the unity of form and theme, the use of poetic means in the wisdom of Ahmad Yassavi.

«ГҮЛНАРА» ҲАМ «ЖАМАН БАЛА»

(Б.Қайыпназаровтың «Гүлнара» ҳәм Т.Мәтмуратовтың «Гүл қыстырсам сүмбил шашыңа»

қосықларының халық қосықларына айланыў өзгешеликleri)

С.Баўатдинова – филология илимлериниң кандидаты, доцент

Әжсинияз атындағы Нәкис мәмлекетлик педагогикалық институты

Таянч сўзлар: мотив, лирик қаҳрамон, концепт, матн, радиф, миллий колорит, риторика, образ, диалог, монолог.

Ключевые слова: мотив, лирический герой, концепт, текст, редиф, национальный колорит, риторика, образ, диалог, монолог.

Key words: motive, lyrical hero, concept, text, redif, national color, rhetoric, character, dialogue, monologue.

Белгили шайырлар Б.Қайыпназаровтың «Гүлнара» ҳәм Т.Мәтмуратовтың «Гүл қыстырсам сүмбил шашыңа» атлы қосықлары 1960-1970-жыллары қарақалпақ халқының жаслары ушын ең бир күтилген қанаатлы (сазлы-еки қосықтыңда намасын С.Садықов жазған) кеўилдеги жырларының бири болды.

Б.Қайыпназаровтың «Гүлнара» қосығының тийкаргы идеясы- «яр күтиў». Лирикалық қаҳарманның ишки дебдиўи өзи менен өзи сөйлесиўлери монолог арқалы жүзеге шығарылған. Лирикалық қаҳарманның мухаббат толғаныслары бұлбил қустың сулыў сайраўын, гөззал жаслықтың тәкирарланбас шийрин, ләззетли демлерин ядқа салады. Онда мухаббатына деген интизарлық, садьқлық бар. Қосықта лирикалық қаҳарманның азғана ўақыт ишинде сезимлери баян етилип, оның шын мухаббат шайдасы екенлигине гўа боласаң. Қосық текстиндеги бул усыл халықлық дәретпелердеги сыяқлы тиккедей қаҳарманға мурәжат етилип, тийкаргы идеяны ашады. Мысалы:

Кел деген жериңе келдим келмедим

Кетип қалсам узақ күткил дермедим

Сени бунша ким егледі билмедим

Көп күттирмей кел тезирек Гүлнара [1].

«Гүлнара»-тексттиң тийкаргы идеясын жүзеге шығарыўшы объект болып, текст пенен тематика болып байланысқа түседі. Пүтин бир қосықтың пайда болыўына текстте белгили бир түсиниклердин жәмленілген жыйындысы сыпатында ҳәр бир айтылған пикирлерге тийисли болып келеді. «Гүлнара»- қосықтың аты, текст ишиндеги текстлер жәрдеминде лирикалық қаҳарманның психологиялық ҳалаты, ой-пикири шығарманың мазмунлық өзгешелигин тәмийинлейди. Тематикалық жақтан анықлық, анық тема менен байланысқан лексикалық ҳәм фразеологиялық қасийетлер коммуникативлик байланысқа ийе. Көркем әдебият адамды индивид ҳәм жәмәат пенен байланысқа кири-тиў, бир адамға тийисли хабарларды, ҳәммеге тийисли мағлыўматларды шахсларға жеткеріў арқалы оларды өз-ара байланысқа түсириў ўазыйпасына айланады. Бул көрсетеди коммуникатив байланыс ўазыйпасының ең зәрүр хызметлеринен болып, әдебият инсаный

Во ҳасрато, амалсизлар нечук бўлғай,

Жону дилда Ҳай зикрини айтинг, дўстлар! [4:31]

Дунё молини кўзлаган олим ўз умрини манманликда ўтказади, юриб ўтиши лозим бўлган йўлни босиб ўтолмайди, балки аро йўлда қолиб кетади. Иллат ва қабохатнинг илдизи ҳәм айнан илмсизликдадир.

Тасаввуф тафаккурида илм ва маърифатдан мақсад инсон ўзлигини англаш орқали нафс мартабасини юксалтиришдан иборат. Инсон моддий ва нафсоний неъматлар тобелигидан халос бўлганда илмига амал қиладиган олимга айланади.

туйғылардың топланатуғын мәнзили сыпатында адамлар арасындағы байланыстың ең нәтийжели қурамы екенлигин. Көркем әдебиятта коммуникатив байланыс өз-ара сөйлесиў, пикирлесиў емес, коммуникацияда көркем тилдин күши ҳәм ҳәр қыйлы тәсили арқалы баян етилген гәпти, тексти түсинемиз. Ҳәр бир көркемлик дәрежесиндеги коммуникатив байланысқа ийе сөз иләхий ҳәм күдиретли ҳәдийсеге айландырылады. Дәретиўши тәрәпинен қолланылыўына байланыслы көтерип шыққан машқаласының тийкаргы түсиниклерин сәўлелендиреди. Лирикалық қаҳарман Гүлнараға мурәжат етиўи арқалы коммуникативлик байланысқа түседі. Мысалы:

Ядымда кешеги кел деген сөзиң,

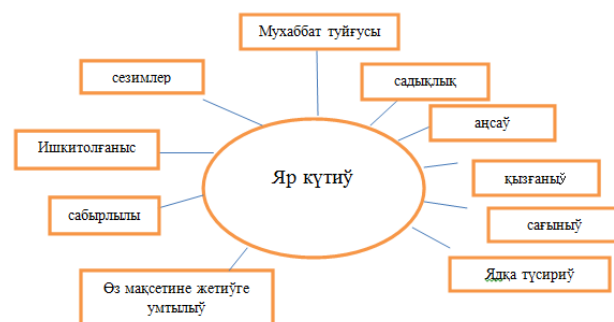
Мен билемен келмей қалмайсаң өзін,

Үмит пенен қарар жолына көзим,

Көп күттирмей кел тезирек Гүлнара.

Поэзия тилдин ең үлкен уйымластырыўшы формасы. Б.Қайыпназаровтың «Гүлнара»сында сөзлердин терең мәнилилиги, ритм, тексттин музыкалылығы жәмленген ҳалда оқыўшыға, тыңлаўшыға эмоционал тәсир етеди. Айрықша эмоционаллық психологиялық жақтан қабыл етиўде өзиниң сазлылығы, эстетикалылығы менен ажыралып турады.

Қосық текстиндеги «Яр күтиў» мотиви қурамалы түрде көплеген мәнили түсиниклерди береді.

Шайыр шеберлигиндеги «яр күтиў» мотиви усын-шама түсиниклерди яғный тексттиң концептин кеңейтип, образлы сәулендириўи фольклорға, халықлық поэзияға жақынластырады. Ашықлық саўдасы басына түскен, ярын аңсап күткен ҳәр бир жигит ушын қосық қатарлары кеўил-күйинен шығып, өзиниң сезимлерин баян етип атырғандай тәсир менен айтыўға умтылады. Қосықтың тийкары идеясы болған «яр күтиў» машқаласында лирикалық қахарман өзін қоршап турған орталықта ўақыт хәм кеңисликтің әпиўайы шегарасында-ақ ишки дүньясын ашады. Әдебий тексттиң өзгеше категориясы сыпатында хронотоп тексттиң мәнисин хәм көринисин уйымластырыўда автордың концептосферасында әҳмийетли роль ойнайды. Кеңислик хәм ўақыт текстти жүзеге шығарыўда беккем бирликке ийе. Олар анық, шәртли, қысқа, кең, жергиликли, космослық, реал көркемли, ой-пикирли болып тексттиң мазмунын белгилейди. Мысалы:

Ўәделескен ўақыт баратыр өтип,
Умыттыңба турған достыңды күтип,
Булттан шыққан айдай жүзиң жарқ етип,
Көп күттирмей кел тезирек Гүлнара.

Лирикалық қахарманның ишки дүньясы сезиў ор-ганлары арқалы-жүрек, кеўил, сезги сыяқлы психоло-гиялық кеңисликтің кординаталарында абстракт тен-денцияда жаратылған. «Булттан шыққан айдай жүз» шайырдың лирикалық қахарман портретин сызыўда шеберлилик пенен пайдаланылған көркемлеўши қура-лы-теңеў. Белгилі өзбек әдебиятшысы Қ.Йўлдош: «Хар қандай асарда, хатто, кўкда шиддат билан сузиб бора-ётган булутнинг ҳолати акс этган пейзаж лирикасида хам табиий равишда муайян мазмун бўлади, қандайдир бир фикр ифода этилади» [2] -деп атап көрсеткениндей ашық жигит ушын күтип турған яр жамалының көрки «булт астынан шыққан айдай». «Булт - унамсыз табият кубылысы сыпатында халық аўызеки әдебиятындағы пайдаланып қиятырған тайын көркемлеўши қурал. Шайыр лирикалық қахарман сез-гилерин қапа болыў, келмей қалама деп гүдиксиреўле-рин «булт» тымсалында береді. Бирақ, лирикалық қахарманның үмити күшли, ярының «айдай жүзи жарқ етип» көриниўин тилеў сыяқлы психологиялық ҳалаты жүдә тәсирли шыққан. Мысалы;

Кеше-күндиз турман жолында күтип,
Кимди күтип турсыз деўшилерде көп,
Айтаман өзимниң күткенім бар деп,
Көп күттирмей кел тезирек Гүлнара [2].

Лирикалық қахарман үмити – оптимистлик идея. Шайыр «үмит» еттириў арқалы еки тәрәптиң де мухаб-батын ашып бере алған. Қосықтың халық ишинде ха-лықлық сыпат алып жыраланыўында Гүлнара хәм ашық жигит образлары нағыз мухаббат шайдаларына ай-ланған. Халық кеўлиндеги, жүрек төринен орын алған мухаббат мұңласлары болып жасап келеді.

Қосық тексти редибли байланысқа ийе. Гүлнара ре-дифли сөз хызметин атқарып, қосықтың бәнт басыўшы төртинши қатардың ақырында қайталанайды. Бул өз гезегинде әдебий тексттиң мәнисин түсиниўге жәрдем береді. Антитеза сыпатындағы «кеше-күндиз» сөзлери лирикалық қахарманның ашығы жолындағы пидайы-лығын көрсететуғын кең мәнили түсиник. Етира-пындағылардан өзиниң ышқый сезимлерин бекитип тур. «Кеше-күндиз» мәнилик қарама-қарсылыққа ийе емес, лекин «кеше» хәм «күндиз» ўақыт шегарасын, изи даўамлылықты, көп ўақыт сыяқлы кең айтылажақ пикирлерге тән болып, турмыстағы түрли ўақыялар, руўхый кеширмелер, эмоциялар усы сөзлердин жәрде-минде айқын, тәсирли берилген.

Шайыр Т.Мәтмуратовтың «Гүл қыстырсым сүмбил шашыңа» деген атама менен дәретилген қосығын ха-лық ишинде «Жаман бала» деп атап кеткен. Қосық тек-стинде қайта-қайта тәкирарланатуғын «жаман баласаң»

сөзи еки ашықтың бир-бирине болған қатнастарын жүзеге шығарыўшы келбетликтің субъектив баха фор-масында, сүйгенинің хәрәкетлерин қоллап-қуатлаўшы, жеке қатнастарының ишки интимлигин билдириўши көркем образға айланған. Толығы менен тәкирарланатуғын усы қатарлардың «Айтар едиң жаман баласаң» да жасырылған сулыў сезимлер сөйлем, тыңлаўшылардың руўхиятына тәсир етиўши көркем-эстетикалық гөзаллық жатыр. Шайыр «Жаман ба-ла»ны қосыққа жан бериўши тийкары өзекли сөзге айландырады. Сонлықтан халық усы образды, усы ли-рикалық қахарманды унатқан хәм усы қахарманның «жаман бала» ны атама етип қабыллап қосықтың атын өзгертип жиберген. Бир-биреўден еситиў арқалы өз қосығына, халық қосығына айландырған. Көпшилик қосық авторының ким екенлигине оншама итибар бере бермейди. Қосықтың мазмуны, саз ырғағы кеўилге муўапық түссе, сүйип тыңлап, өзлериде хәўесгөй атқарыўшы болып жырлай береді.

Гүл қыстырсам сүмбил шашыңа,
Айтар едиң жаман баласаң,
Жаман болсам бағдың ишинде,
Мениң менен неге қаласаң [4].

«Жаман бала» ашығының сүмбил шашына гүл қы-стырады. Қыз бул хәрәкетлерди сүйсинип унатып тур. Бағ ишинде сүйгенине ышқы мухаббатын арнап қал-ды. Усындай бахытқа кенелген дәуирин аңсаған ашық жигит мухаббат ләззетин татқан демлерин еске алып атыр. Лирикалық қахарман бахытлы сезимлерге бөлен-ген ҳалда еслеўди даўам еттиреді. «Жаман бала» жеке стильлик метафораны шеберлик пенен эмоциональ-экспрессивлик күшли тәсир етиўши мәниде қоллана алған. Шайыр бул сөзди жаңа жағдайларда жаңа сөз ретинде қоллана алған, поэзия тилине сән, шырай бер-ген. Шайыр сүўретлеп атырған объекттеги «жаман ба-ла»ны-келбетлик метафораға эмоциональ-экспрессивлик бояўлар менен және де тәсирли, образ-лы етип көрсетиўин өзіншеллик усылы сыпатында бахалаўға болады. Лирикалық қахарман яр жамалын аңсап, оның «жаман баласаң» -деп еркелетиўлерин, сүйсинип наз етиўлеринде, хәрәкетлеринде оны уна-татуғынлығын уғынады, түсинеди. Текстте «жаман бала» сөзиниң қайта-қайта тәқрарланыўы қыздың шын сүйгенлигин аңлатыўға қаратылған. Сөзлерге жаңадан мәни жүклеп поэтикалық форма сыпатында пайдала-ныўы шайыр шеберлигинде миллий тилимиздеги көркем сөзлер топарының көбейиўи менен тәмийинлен-ген. Тағыда мысал:

Аўылыңа барсам асыға,
Айтар едиң жаман баласаң,
Жаман болсам сүйсинеменбе,
Сениң дийдарыңа қарасам [4].

Поэзияда диалогларды қолланыўы, өзине тән бир әдебий усыл. Диалог лирикалық қахарманның характе-рин хәм руўхый халатын сәулендириўде айрықша хызмет атқарып тур. Лирикада тийкарынан монолог жетекшилик етип, диалогты арнаўлы усыл сыпатында пайдаланған. Поэтикалық идеяны ашыўда үлкен же-тискенликлерге ерискен.

«Жаман баласаң» түсинигин көп мәнилерде қабыл етиў мүмкин. Бириншиси туўра мәнисинде болса-жаман бала (жигит), екіншиси тырнақша ишинде пай-даланғанымызда аўыспалы, ал үшінши қосық тексти ишиндегі сөзлер жәрдемінде (контексте) мәнисин түсингенимизде «жаман бала» унамлы образлы лири-калық қахарман. Халық ишинде де шаққан, зийрек, бир нәрсени билетуғын унамлы қәсийетлерине бола «жаман бала» деп даўыс интонациясын жағымлы хәўазда айтыў арқалы қолланылады. Биз қосықты оқып қарағанымыз-да усындай түсиниклерди текст ишинен ажыратып турған эмоциональ-экспрессивлик мәни күшине ийе

концепт екенлигин көриўимизге болады. Концепт кең мәнили хэм курамалылығы менен қосық текстине жан беріп, жанландырады. Мазмунлық байланысқа ийе басқа да концептлер менен бір системаға келеди. Шайыр дөретпеде образлылықты, көркемлікті тәмийинлеу мақсетинде «жаман бала» образын шәртлі түрде қоллана отырып, жеке стильлік өзгешеликте пайдаланған.

Мен ийниңе турсам асыла,
Айтар едиң жаман баласаң,
Жаман болсам берген хатымды,
Төс қалтаңа неге саласаң [4].

Сүйгенинің хатын төс қалтаға салыу да шын сүйе-туғынлығын билдиретуғын хәрекетлер. Төс қалтаға салыу сүйген ярының мұхаббатқа толы ашықлық сөзлерін қәстерлеп, абайлап асырауы, опадарлығына исеним арттыруы хэм усы хәрекетлері аркалы лирикалық қахарманның образы көркемленип барады. Шайыр қосық текстинде қарама-қарсы мәнилі сөзлерді қандай да бір кең түсиникке ийе болған белгини қойыу аркалы, олар отасындағы интимлік қатнастарды, мұхаббаттың тилсимли мәүритлерін сүүретлеуде утымлы пайдаланған.

Жүзигинди турсам жасыра,
Айтар едиң жаман баласаң,
Жаман жерде өсеке гүллер,
Сен кеўлиме питкен лаласаң [4].

Қосықтың аты - «Жаман бала». Текст ишинен гилт сөзлерін айырып алып қарасаң: «Жаман бала», хат, сүмбил шаш, төс қалта, лала гүл, дийдар, бағ иши. Концепттиң базасын - «ярын сағыныу, исеним» деп есапласақ болады. Себеби қосықтың атамасы мұхаббаттан жаралған, концепт мәнилі, көркем образлы сөз дизбегі - «Жаман баласаң» менен аталады. Лирикалық қахарманның еслеуі аркалы сап ышқының сазы «Мениң менен неге қаласаң», «Төс қалтаңа неге саласаң», «Сениң дийдарыңа қарасам», «Сен кеўлиме питкен лаласаң» сыяқлы көркем образлы қосық қатарларында толық ашылған. Лирика концептосферасының ядросы-

мұхаббаттың сыйқырлы минутлары. Лирикалық қахарманның диалогқа қурылған түрлі семантикалық «ядқа түсіулері» көркемлікке бай жууап сөзлері жүдә тәсірлі шыққан. Лирикалық қахарман хәрекет субъекттиң ролинде ойнайды. Тийкаргы предикат «сүйіу» текстте өткен мәхәлде қолланылады. Қосық текстиндеги пайдаланылған сөз дизбегиндегі ой-пикир уйғынлығының жаңаша мәнилі түс алыуы когнетивлік-дөретиўшилиқ жаңалық бола алған.

«Жаман жерде өсеке гүллер», «Жаман болсам сүйе-неменбе» сыяқлы риторикалық сораўлардан шебер пайдаланып, тилдің образлылығын тәмийинлеген, көркемлігін байытқан. Көркемлеу қуралларының атқаратуғын хызметлері улыўма ортақ болғаны менен олардың бір-биринен ажыралып туратуғын өзине тән өзгешеликтері, образлылық дөретиўдегі мүмкиншиліктері бар. Көркем әдебиеттиң соның ишинде поэзияның көркемлеу қураллары системасында үлкен әхмийетке ийе.

Шайырдың сөз зергери болып хәр қандай сөзди көркемлеу қуралында жеке стиль менен пайдаланғанын көриўимизге болады. Көркем сүүретлеуде өз-ара қарама-қарсы зат, белги хәрекет, ўақыя хәдийселерди паралель қолланып шығармада эмоционал-эксперессивлік мәнини күшейтиўге ерискен. Жумсалған стилистикалық фигуралар ой-пикир, сезим, образларда шәртлі алынған «жаман бала» қарама-қарсылықлы сүүретлеулерде жүдә утымлы пайдаланылған.

Халық қосықларындағы тийкаргы характерли белгилерди шайыр шеберлік пенен қосық қатарларында яки бір сөз бенен кең мәнини аңлатиў, сол аркалы сүүретленип атырған ўақыялардың көркем сәулесин, лирикалық қахарман кеширмелерін, руўхый дүньясындағы сезимлер арпалысын беріуде образлылық дөретиўде ең тийкаргы усуллардың бири сыпатында кең пайдалана алған. Шайырдың көркем қыялы образлы жөнеде шайырлық талғамының татымлылығы қосықтың халықлық сыпат алыуына тәсір жасаған.

Әдебиетлар

1. Қайыпназаров Б. «Гүлнара». Таңдамалы шығармалары. (бір томлық). - Нөкис: «Қарақалпақстан» 1981. 83-б.
2. Қазақбай Йулдош Мұхайё Йулдош. Бадий таҳлил асарлари. «Қамалак» - Тошкент: 2016.
3. Қайыпназаров Б. «Гүлнара». Таңдамалы шығармалары. (бір томлық) «Қарақалпақстан» 1981. 83-б.
4. Мәтмуратов Т. «Гүл қыстырсам сүмбил шашына» «Жулдызлар жанар» Қосықлар. - Н.: «Қарақалпақстан», 1989. 20-б.
5. Мәтякубов С. Лирикалық сезим хэм көркем сүүретлеу. // «Әмийдәрәя», 2011. № 5. 84-88-б.
6. Хотамов Н. Саримсақов Б. Адабиётшунослик терминларининг русча-ўзбекча луғати. - Тошкент: «Ўқитувчи» 1979.

РЕЗЮМЕ. Шоирлар Б.Қайыпназаровнинг «Гулнора» ва Т.Матмуратовнинг «Гул кистирсам сүмбил шашына» («Ёмон бола») қўшиқларининг халқ қўшиқларига айланиш хусусиятлари, «Ёр кутиш» мотивидаги, «Ёмон бола»даги лирик қаҳрамонларнинг образини яратишдаги маҳорат масалалари, матндаги концепт тушунчалари кенг таҳлил қилинган. Лингвопоэтик жиҳатдан қўшиқ матнларида сўз маъноларининг қўлланилиши маҳорати таҳлил қилинди.

РЕЗЮМЕ. В статье широко анализируются особенности преобразования песен Б.Кайыпназарова «Гулнора» и Т.Матмуратова «Гул кыстырсам сүмбил шашына» / (Когда я вплетаю цветок в волосы) / (Плохой мальчик) в народные песни, проблемы мастерства в создании лирического образа героя «Жаман бала» по мотивам «Ожидание друга», понятие контекстуального концепта. С точки зрения лингвопоэтического характера было выявлено мастерство использования слов в тексте песни.

SUMMARY. Convesion features of songs by B.Kaypnazarov "Gulnora" and T.Matmuratov «Gul kistirsan sumbil shashina» / Plaint with flowers («Jaman bala» / Bad boy) into folk songs is deeply analysed, moreover. From motive "Waiting sweet-heart" is depicted issues of creating mastery lyric heroic charaster «Jaman bala» and some issues of contextul concepts. From lingua-poetic point of view text of song shows masterly usage of works in text.

SÓZ OYIN QOSIQLARI HÁM BALALAR FOLKLORI

Q.Biysenbaev – stajyor oqitiwshi

Ájiniyaz atındaǵı Nókis mámleketlik pedagogikalıq institutı

Tayanch so'zlar: bolalar folklori, genezisi, janriy xususiyatlari, obrazlar sistemasi, lingvopoetikasi.

Ключевые слова: детский фольклор, генезис, жанровые особенности, система образов, лингвопоэтика.

Key words: children's folklore, genesis, genre features, system of images, linguopoetics.

Búgingi kúnde dúnya folklortanıw iliminde balalardıń ádebiy sana-sezimin hám estetikalıq talǵamın ósiriw maqsetinde jaratılǵan xalıq awızeki dóretiwsılıǵı janlarınıń payda bolıw processı hámde tariyxıy-poetikalıq, evolyuciyalıq rawajlanıw jolın anıqlawǵa arnawlı túrde itibar qaratılmaqta. Folklordıń kishi jastaǵı balalarǵa arnalǵan lirikalıq úlgerleri genezisin,

etnopedagogikalıq mazmun-mánisin, poetikalıq-kompoziciyalıq, atqarıwshılıq ózgesheliklerin ashıp beriw bolsa etnofolkloristika tiykarların ashıwda, xalıq awızeki dóretiwsılıǵınıń pedagogika hám etnografiya sıyaqlı ilimler menen integraciyalıq rawajlanıwında tariyxıy áhmiyetke iye esaplanadı.